

Joan Sala «Serrallonga»

Un testimoni que declara en el procés, ens descriu així En Serrallonga "home alt i moreno, sense pèl de barba i el mostatxo molt prim. Solia portar rapilla, barret i capa vermella o blanca, que de vegades, per massa usada, substituïa a l'altre de pastor..." Era presumit en el vestir i el darrers temps portava barretina. Idealitzant en aquest aspecte la declaració del segon d'En Serrallonga, Jaume Meliantà alies Adri de Sau, Victor Balaguer escriurà: "Sos bandoleros usaban plumas de diversos colores en el sombrero; gastaban ropa de mucho lujo con bordados, guarniciones de terciopelo, canutillos de oro y plata y otros adornos de valor y gusto; cinturones de terciopelo, carmesi con planchas de plata y sortijas, en particular Serrallonga. Algunos usaban alpargatas, pero la mayor parte zapatos y calcetas; llevaban capas y estrenaban trajes con frecuencia..." Es comprensible que els romàntics que han fet herois dels bandolers arribin a immaginarlos varitables ñandis de saló...

Es difícil de plantejar-se problemes sobre la moralitat d'un bandoler amb una cinquantena de morts a la seva consciència. De les declaracions de la darrera amistança d'En Serrallonga, la Joana Massisa, a la qual ens referirem després, s'en pot deduir en el bandoler no tenia manies a l'hora de robar i matar. Constà també (i es difícil de pensar en una coacció sobre aquest punt) que en Serrallonga es portaba amb ella com un autèntic matón, alternant les carícies i les fubataes. El fet que fos lleial amb els amics i valadors (sense una bona xarxa d'aquests és inconcebible el bandolarisme) no desmenteix el seus procediments expeditius.

Cal advertir, però, que homes com en Serrallonga són, en grant part, producte d'unes xarxes socials que, a l'època que estudiem contrastan vivament en la petita minoria que produeix el floriment del segle d'or. També es evident que l'exarcerbació passional - unes de les característiques de la Catalunya del barroc - i el